

Barndommens jul
v/ Hasse (Hans) Havgaard
Politikens Kronik 21. december 1980
Avisartiklen leveret af HerluffRandsen

Personhistorier/beretninger:
Omtalte personer i artiklen:
Kordegnen: Lærer Steffensen
Organisten: Lærer Sørensen
Købmanden: P. Ludvig Nielsen.
Præsten: Provst Lindegaard

Spegesild, Maleren og de andre

Barn- dømmens jul

Julen var for de gode, de så godt som frelste, de skatteydende.

I hvert fald ikke for Black Bottom, Spegesild, Bjørn den Grusomme, Maleren og Tre Tommer fra Væggen, der en juleaften af uforklarlige grunde kom i kirken, velsagtens for at høre Guds og præstens ord, men i afmagt, skuffelse og nok også manglende viden om god skik og tradition tændte sig en smøg.

Kordegnen, der havde en svag hoft, og som kompenserede ved at lægge vældig rest til den nedtrampede menighed, stemte i med 'Et barn er født i Bethlehem'. Organisten, der mente, at han til enhver tid burde være mindst to takter før den halte degn, trak alle knapper ud og fesdaerudad.

Det gik, som det plejede, indtil en usædvanlig duft bredte sig gennem kirken.

I virkeligheden kendte mange den duft, men ingen havde fantasi og mod til nok til at fastslå, at det faktisk var duften — eller stanken — af det dengang så eftertragtede mærke, 'Tory'.

Der sad jeg med mine gode forældre og også gode nok søskende, i det pæneste tøj og med besked om at holde kje, mens de hellige ting gik for sig.

Og vi sang af hjertens og nødvendigheds lyst 'Forsvunden er nu al vor nød.

Degnen kæmpede mod organisten og en købmand, der havde en uforskammet gennemtrængende røst. Han havde også mere luft end degnen, så han kunne holde den sidste tone væsentligt længere og til væsentlig irritation for degnen.

Men duften af 'Tory' bredte sig ubønhørligt. Black Bottom, Spegesild, Bjørn den Grusomme, Maleren og Tre Tommer fra Væggen sad på bænken bag vor frelste familie.

Min mormor lod som ingen-

ting. Min mor fik de traditionelle røde pletter på kinderne. Min lille bror var for lille og min storesøster for velopdragen til at lade som nogeting.

Men min herlige far kendte duften og vejrede opmuntring i den ellers så kedsommelige sammenhæng.

Han havde sådan en lattermild mund. Han var sådan et menneske, der gav alle de ellers så fortabte alle muligheder hos en forstående og lattermild gud.

Men det var jo juleaften, hvor de så helt sikre frelste mødtes med os, der var på den frelste vippe.

Jeg prøvede at vende mig mod den så helt afgørende syndens række bag os, men blev nevet i armen tilbage mod den gode Guds repræsentant plus den halte degn.

Og røgen bølgede omkring os, og vi sang 'Dejlig er den himmelblå', og træet var skævt, og lysene dryppede, degnen haltede, præsten talte jysk, og organisten var suverænt tre takter foran både degnen og købmanden.

Så blev der pludselig helt stille, og det led som Moes fra bjerget eller den korsfæstede fra korset: 'Nej, nu gider jeg den onde rasme ikke det lort mere! Vi må på Bykroen og ha nogen bajere!'

Så skred Black Bottom, Spegesild, Bjørn den Grusomme, Maleren og Tre Tommer fra Væggen — hver med sin 'Tory'.

Til 'Dejlig er Jorden' gennemførtes også den julejævneste, og mine kære forældre gav en skærv til de sandaløse dernede i det mørke.

Og så var vi endelig hjemme. Min mor kunne ikke overskue de pædagogiske konsekvenser af oplevelsen. Men min far grinede, og jeg grinede med. For når det hele svært at begribe, men kunne min far grine, kunne jeg trøstigt grine med.

Men som han senere på den hellige aften sagde: 'Det var ikke stedet at ryge cigaretter og det vil næppe blive almindeligt'.

Jeg har da forresten heller ikke oplevet det siden.

HASSE HAVGAARD

Cigaret. Under 2. Verdenskrig, da tilførslerne af oversøisk tobak ophørte, udgik de kendte mærker, og i stedet lanceredes erstatningsmærker af dansk tobak. Navnkundigst var Powhattan, udsendt af American Tobacco Co. og af rygerne døbt Pu-ha-da! Blandt mærkerne fra Chr. Augustinus Fabrikker var Korsar og Tory.

